

Världsmedborgarens mognadsprov

Elevens handbok

SUOMEN
YK-LIITTO

FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

”

Att växa till en världsmedborgare är en process. Det innebär att bry sig, påverka och ta ansvar. Men framför allt är det frågan om att tro på sig själv och förmågan att samarbeta med andra

Innehållsförteckning

SUOMEN
YK-LIITTO

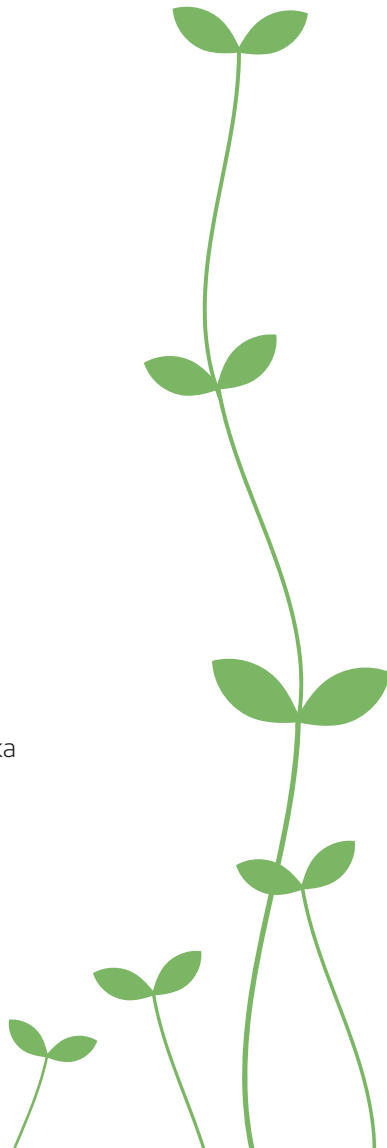

Publicerad av
Finlands FN-förbund
Broholmogatan 4, 7. vån
00530 Helsingfors

Texter: Heidi Saarinen och Paula Tikka
Layout och illustration: Karin Niemi
Publikationsår 1994, 2008, 2021
Översättning: Jasmine Hyttinen

ISBN 978-952-5966-63-3

Publikationen stöds av
utrikesministeriets fredsarbete.

1. Vad är Världsmedborgarens mognadsprov?	1
2. Mognadsprovets uppbyggnad	2
3.1. Dagbok.....	3
3.2. Undersökningen.....	3
3.3. Aktivitetsdelen	3
3.4. Självutvärdering.....	3
3. Exempelämne: 2250 – Unga, fred och säkerhet	4
4. Avläggande av mognadsprovet	6
1. Skedet: Val av ämne och planering	7
2. Skedet: Undersökningsarbete och dagboksskrivande	9
Informationssökning och undersökningens olika nivåer	9
Dagboksreflektion	12
Delmålen milstolpar	13
Sista kontrollen och slutliga ändringar.....	15
3. Skedet: Aktivitetsdelens planering och förverkligande.....	16
4. Skedet: Självutvärdering.....	16
5. Till dig, Världsmedborgaren... ..	17

1. Vad är Världsmedborgarens mognadsprov?

Världsmedborgarens mognadsprov (VMM) är Finlands FN-förbunds studiehelhet för internationell och global fostran. Mognadsprovet går ut på att lära känna ett internationellt tema som man finner intresse för. Provet kan avläggas individuellt eller som par- eller grupparbete.

Avläggaren fördjupar sin kunskap och förståelse för det valda ämnet genom att undersöka det ur olika infallsvinklar på internationell, nationell, lokal och personlig nivå. Avläggaren lär sig upptäcka samband mellan olika saker samt att förstå individens ansvar och sina egna möjligheter att verka.

Världsmedborgarens mognadsprov aktiverar till mångsidig informationssökning, utvärdering av den egna inläringen samt att dela med sig av det man lärt sig. Provet stödjer färdigheterna för en medveten och kritisk mediekompetens i ett samhälle, där informationen är komplex och flerkanalig samtidigt som informationsmängden är enorm. Mognadsprovets avläggande utvecklar den egna inläringens utvärdering och inlärningsprocessens uppföljning genom planering av projektets olika skeden, att identifiera den egna kunskapen och de egna färdigheterna samt att hantera en tidtabell. Dessutom utvecklar aktivitetsdelen avläggarens kommunikationsfärdigheter och förståelse för det undersökta ämnets tillämpning i verkliga livet och i vardagen. I mognadsprovet granskar avläggaren uppkomsten av sina egna värderingar och attityder, som en del av världen omkring oss, den lokala vardagen och det personliga livet.

2. Mognadsprovets uppbyggnad

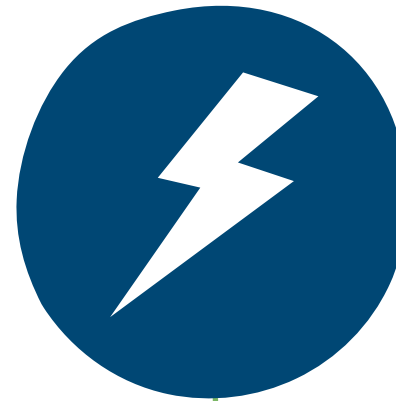
Världsmedborgarens mognadsprov består av fyra delområden: en dagbok, en undersökning, en aktivitet och en självutvärdering.

Dagbok

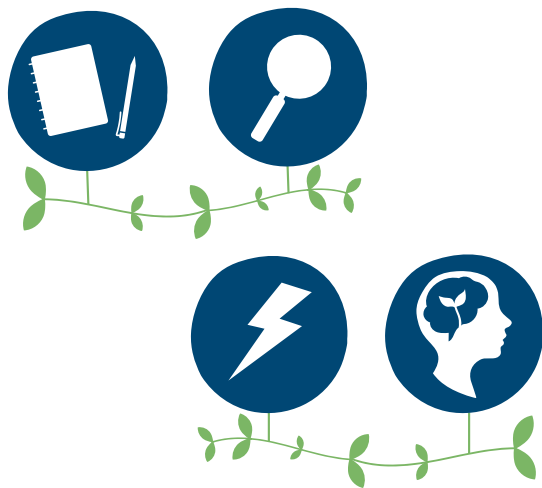
Undersökning

Aktivitetsdelen

Självutvärdering

3.1. Dagbok

Mognadsprovets avläggare skriver dagbok regelbundet under hela mognadsprovet. Avläggaren får själv välja dagbokens form. Den kan vara en traditionell skriven dagbok (pappersform eller digital), en klippbok, en videoblogg eller en ljudinspelning. Den första anteckningen görs när arbetet inleds och den sista när aktivitetsdelen avslutas. I dagboken antecknas under arbetets gång reflektioner om det man lärt sig, hur arbetet framskridit och egna tankar som väckts under processen. I dagboken bör även intressanta nyheter och artiklar samlas och vid sidan om dem kommentarer om medieuppföljningen. Således fungerar dagboken samtidigt som en mediedagbok.

Vid medieuppföljningen är det viktigt att komma ihåg kritisk mediekompetens, vilket innebär ett kritiskt förhållningssätt till informationen. I dagboken kan man anteckna tan-

kar om det budskap medier förmedlar; vem som kommer till tals och vem som syns på bilderna i olika medier. Speciellt intressant är att fundera på vem som inte syns eller vad som inte sägs, och varför.

Dagboken är inte arbetets rapport, analys av de egna tankarna är en viktig del av dagboken. Dagboken kan vara personlig och måste inte visas för handledaren. En välgjord dagbok kan utgöra mognadsprovets personliga nivå.

3.2. Undersökningen

I undersökningssdelen analyseras det valda ämnet på fyra nivåer: **internationell, nationell, lokal och personlig**. Sambanden mellan de olika perspektiven analyseras under hela undersökningstiden och det görs en omfattande undersökning av hur de olika nivåerna påverkar varandra. Avläggaren får själv välja hur undersökningen dokumenteras. Den kan vara i form av en skriftlig presentation (avhandling eller essä), en videoportfolio, en uppvisning, en serie av konstverk eller någon annan form. Det väsentliga är att dokumentera undersökningssdelen noggrant och tydligt. I undersökningen används mångsidigt olika informationskällor och ämnet analyseras ur olika perspektiv. Källorna anges noggrant i arbetet enligt instruktionerna (Bilaga 2).

3.3. Aktivitetsdelen

Aktivitetsdelen är en betydelsefull del av Världsmedborgarens mognadsprov. Målet är att dela med sig av den information man samlat under provet. Aktivitetsdelen utvecklar avläggarens interaktionsfärdigheter och fördjupar inläring-

en av hur det undersökta ämnet är anknutet till vardagen och aktiviteter i verkliga livet. Hur aktivitetsdelen förverkligas väljer avläggaren själv. Aktiviteten kan innebära till exempel ett informationstillfälle, en lektion, en presentation i klassen, en kampanj i sociala medier, konst, en utställning i skolans bibliotek, en artikel i den lokala dagstidningen eller en pjäs som handlar om det undersökta ämnet. Aktiviteten behöver inte utföras ensam, den kan utföras i samarbete med någon annan som avlägger mognadsprovet eller med hjälp av någon utomstående. Aktivitetsdelen bör innehålla en skriftlig beskrivning där aktivitetsplanen presenteras för läraren. Det är viktigt att delen inkluderar planen inför aktivitetsdelen, var aktiviteten ska utföras, andra möjliga deltagare, vilken respons aktiviteten fick samt egna tankar. Egna tankar som väcktes under aktiviteten bör även antecknas i dagboken.

3.4. Självutvärdering

Utvärdering av det egna arbetet är den sista delen av Världsmedborgarens mognadsprov. När arbetet är klart skrivs en självutvärdering, där man analytiskt utvärderar hur arbetsprocessen framskridit, dess olika skeden och den egna inläringen. Stödfrågor för självutvärdering eller formuläret (Bilaga 1) kan användas som stöd. När självutvärderingen görs är det bra att läsa igenom dagboksanteckningarna och försöka minnas hur det kändes i olika skeden av arbetsprocessen. Utvärderingen lämnas in till handledaren.

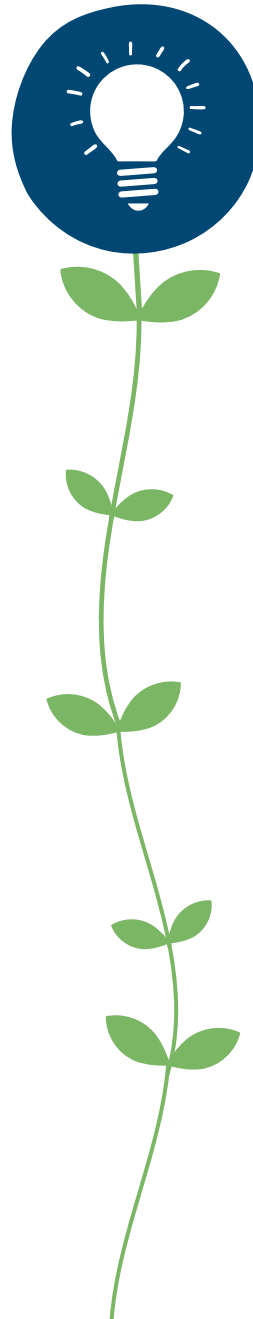

3. Exempelämne: 2250 – Unga, fred och säkerhet

I världsmedborgarens mognadsprov väljer avläggaren ett ämne som intresserar och har globala dimensioner. Exempelämnet behandlar ungas roll i konflikter och som fredsskapare.

I december 2015 godkände FN:s säkerhetsråd en resolution om Unga, fred och säkerhet. Det är en rättsligt förbindande skriftlig deklARATION där medlemsstaterna för första gången erkände att fredsbyggande inte är möjligt utan ungas deltagande och stöd. Resolution nr. 2250 är FN:s historiskt första resolution som uppmärksammar ungas roll, i synnerhet i förebyggande av konflikter och i fredsbyggande. Unga höjs till aktörer vid fredsbordet.

Resolution 2250 är även exceptionell i annan bemärkelse, eftersom ungas deltagande i fredsarbete inte begränsas enbart till länder med pågående konflikter. Deklarationens anda återspeglar begreppet positiv fred, enligt vilken fred är mer än frånvaron av konflikt; det handlar om en känsla av säkerhet samt institutionella och sociala strukturer som tryggar freden och framtiden. Enligt detta synsätt kan varenda ungdom delta i fredsarbetet och upprätthållandet av säkerheten.

Unga, fred och säkerhet behandlas genom fem delområden:

1. Delaktighet

Unga deltar i beslutsfattande, konfliktförebyggande och fredsbyggande.

2. Beskyddande

Civila, inklusive unga, måste skyddas under och efter konflikter. De som är skyldiga till brott mot unga måste ställas inför rätta.

3. Förebyggande

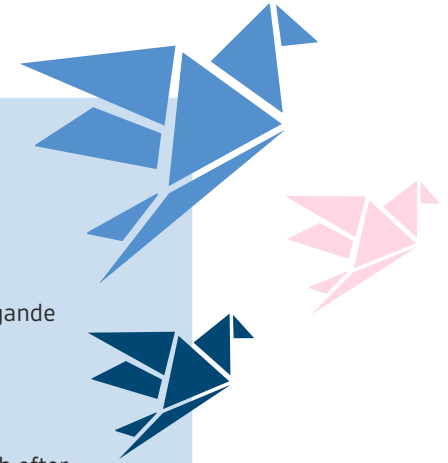
Ungas möjligheter till delaktighet i fredsbyggande bör stödas, för att förebygga ungas polarisering och delaktighet i våldsam eller kriminell verksamhet.

4. Partnerskap

Förstärka ungas partnerskap och involvering i förhandlingar samt i utformandet av fredsstrategier under och efter konflikter.

5. Anpassning

Nedrustning, hemkomst och samhällsintegration bör ta hänsyn till de ungas behov som lidit i konflikter.

Exempelämnet kan behandlas till exempel ur följande infallsvinklar:

Religion och livsåskådning

I religion och livsåskådning kan du fundera vad ungas roll i krig och konflikter är och varför krig uppstår i vissa områden. Ur religioners perspektiv kan man fundera hur religioner kunde främja eller förebygga ungas delaktighet.

Historia

I historia kan du bekanta dig med FN:s säkerhetsrådsresolution 2250 – Unga, fred och säkerhet samt med FN:s säkerhetsråds konfliktlösningshistoria.

Geografi

I geografi kan du lära känna ungas andel av befolkningen i olika delar av världen. Du kan fundera på vad den växande unga befolkningen behöver i samhället och vad ungas roll i konfliktlösning är på regional och global nivå.

Samhällslära

I samhällslära kan du granska ungas ställning och rättigheters förverkligande i olika länder. Du kan bekanta dig med FN:s sä-

kerhetsråd, fredsmedling och hur konflikter påverkar i världen. Hurudana åtgärder kan vidtas i Finland och på andra håll i världen för att främja ungas roll i fredsarbete? Behövs fredsåtgärder i Finland? Är Finland ett säkert samhälle för alla? Hur definieras säkerhet?

Modersmål

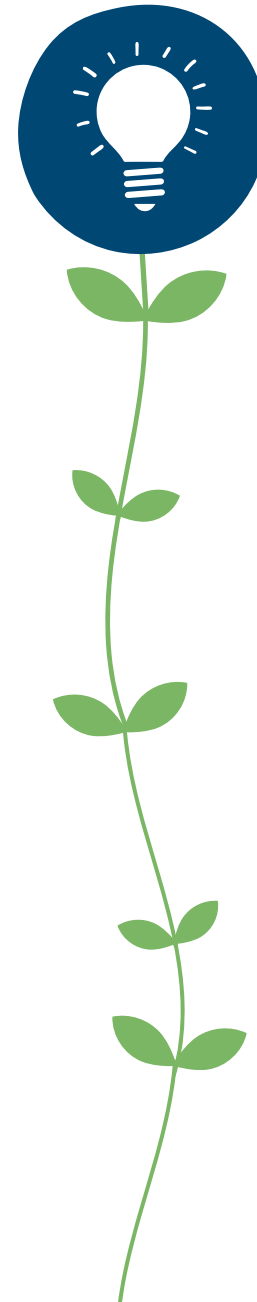
I modersmål kan du öva på att skriva olika textgenrer om ämnet. Olika texter kan skapa en undersökningsportfolio. Du kan också öva på att hålla föredrag eller öva dina kommunikationsfärdigheter inför aktivitetsdelen.

Främmande språk

I främmande språk kan du söka information ur utländska medier för användning i mognadsprovet.

Bildkonst

I bildkonst kan du skapa konst, en designportfolio eller nödvändigt material inför aktivitetsdelen.

Material

- [Nuoret ja rauha | Suomen YK-liitto](#) (på finska)
- [Resolution 2250 - Unga, fred och säkerhet](#) (pdf på engelska)
- [2250 – Ohjaavat periaatteet](#) (pdf på finska)
- [Nuoret, rauha ja turvallisuus \(2250finland.fi\)](#) (pdf på finska/engelska)

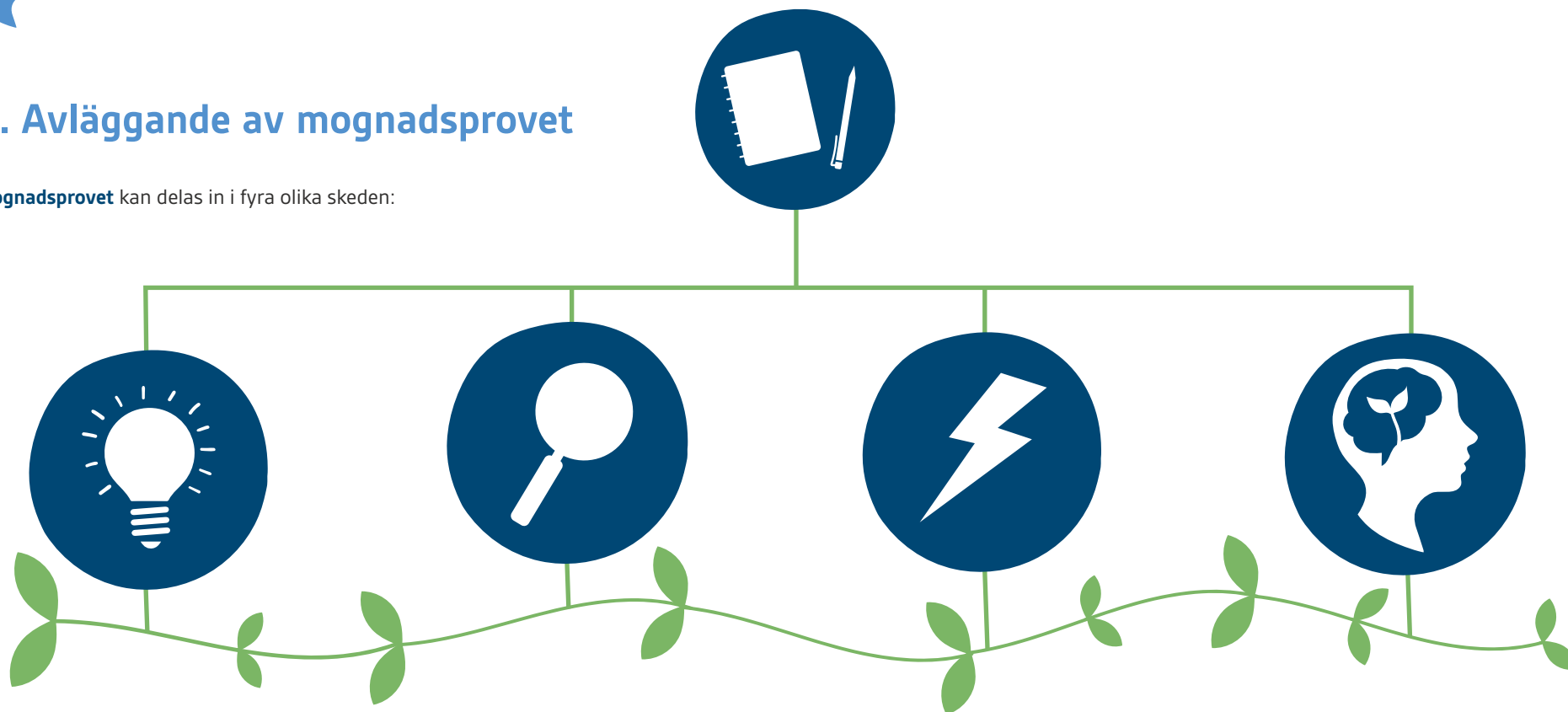
Extra

- [Rauha ja turvallisuus | Suomen YK-liitto](#) (på finska)
- [2250 -työkälypakki | Suomen YK-liitto](#) (på finska/engelska)
- [Youth4Peace.info](#) Information och material om Resolution 2250 - Unga, fred och säkerhet på internationell nivå (på engelska)
- [Resolution 2419](#) - Hur uppnå fred och säkerhet på internationell nivå? - Resolution 2250 (pdf på engelska)
- [Resolution 73/338](#) - Internationella året för fred och tillit 2021 (pdf på engelska)

4. Avläggande av mognadsprovet

Mognadsprovet kan delas in i fyra olika skeden:

I det första skedet väljs undersökningsämnet och en plan för mognadsprovets förverkligande uppgörs: Skrivs undersökningen i form av en traditionell essä? Undersöks ämnet till exempel genom en videoblogg eller en konstportfolio? Utförs arbetet individuellt eller som ett grupparbete?

I det andra skedet börjar själva undersökningen. Informationssökningen påbörjas och en uppfattning av undersökningens begränsning skapas. Under undersökningstiden skriver studenten dagbok regelbundet. I dagboken antecknas egna tankar, frågor och känslor som väckts under arbetsprocessen. Det är bra att dela upp undersökningssdelen i delmål, de hjälper att skapa en uppfattning om arbetets framskridande, arbetets följande skede och hjälper att hålla tidtabellen.

Det tredje skedet börjar i undersökningens slutskede. Aktivitetsdelens innehåll och förverkligandesätt planeras. Aktivitetsformen väljer mognadsprovets avläggare själv. Med lärarens stöd uppgörs en plan för aktivitetens tidtabell, nödvändigt material eller utrymmen som behövs för förverkligandet, samt andra frågor som relaterar till arrangemanget. Den sista anteckningen i dagboken görs när aktivitetsdelen är avslutad.

I det fjärde och sista skedet bör världsmedborgaren utvärdera sin inlärningsväg. Med hjälp av dagboken kan avläggaren reflektera över arbetets olika skeden, det egna arbetssättet samt analysera det egna tänkandet. Stödfrågorna för självutvärderingen stödjer i självutvärderingen, frågorna kan användas tillämpat enligt målgrupp. Självutvärderingen lämnas in till arbetets handledare.

1. Skedet: Val av ämne och planering

Mognadsprovet börjar med val av ämne. I världsmedborgarens mognadsprov väljer avläggaren ett ämne som intresserar och har globala dimensioner. Mångkulturalism, mänskliga rättigheter, tolerans samt miljö- och utvecklingsfrågor är exempel på lämpliga ämnesområden. Avläggaren själv bestämmer det exakta innehållet.

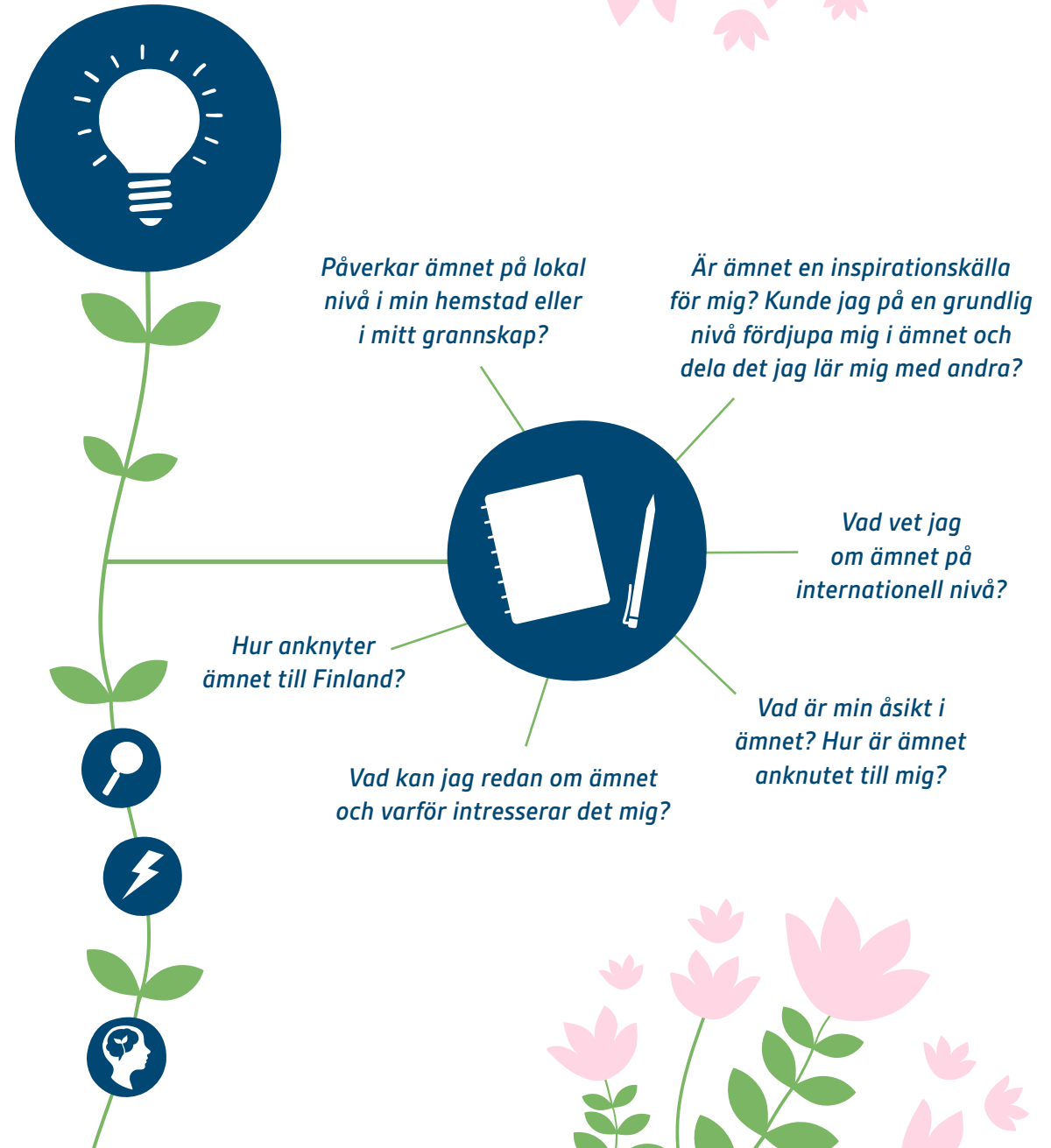
Så här kommer du igång:

- Egna tankar och information om det valda ämnet kan till en början struktureras med hjälp av franska streck. Tankarna antecknas i dagboken.

Val av förverkligandesätt:

Fundera på ämnet du valt och möjliga förverkligandesätt:

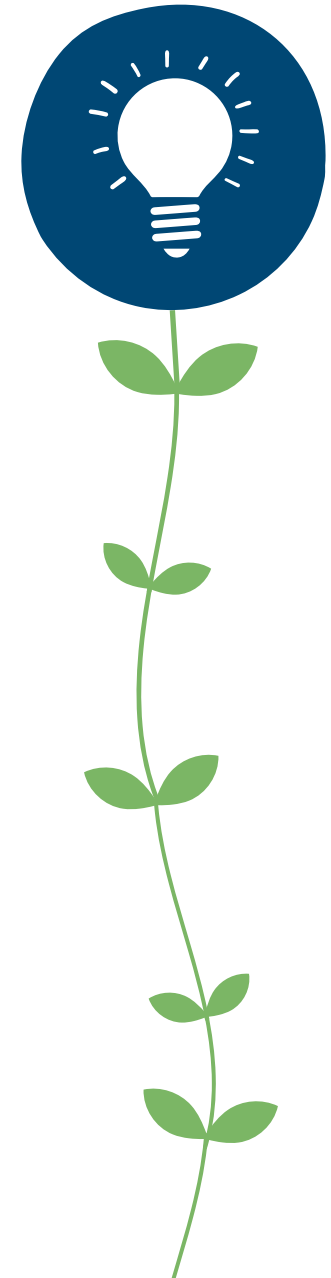
- Är jag bra på att rita, måla eller bygga upp visuella helheter?
- Är skriftligt uttryck mest meningsfullt för mig?
- Hur kunde jag kombinera det skriftliga innehållet med bilder eller videoklipp?
- Kan jag utmana mig själv att utveckla nya färdigheter eller finns det någon färdighet jag behöver öva på och utveckla?
- I vilken form kunde jag bäst presentera ämnets olika nivåer och framföra kritiska synvinklar?

Tidigare Världsmedborgarens mognadsprov har handlat om bl.a. följande ämnen:

Mognadsprovets ämne	Årskurs	År	Förverkligande
<ul style="list-style-type: none">• Miljö och mänskliga rättigheter	Grundskola, årskurs 5	2020	Grupparbete, 6 elever
<ul style="list-style-type: none">• Flyktingar och migration i Finland• Rasism förr och nu• Adoption• Modevärldens arv till kommande generationer• Pälsdjursuppfödning	Högstadium, årskurs 9	2020	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Åldersgränser i olika länder• COVID-19 pandemin och dess följder på internationell och lokal nivå	Högstadium, årskurs 9	2021	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Dödsstraff• Trafficking	Gymnasium, abiturienter	2020	Individuellt arbete
<ul style="list-style-type: none">• Djurens rättigheter• Kvinnors ställning• Skönhetsideal	Gymnasium, årskurs 1	2021	Pararbete
<ul style="list-style-type: none">• Globala utmaningar och möjligheter inom sociala tjänster, samhällsarbete och klientrådgivning	Yrkehögskola	2019	Individuellt arbete

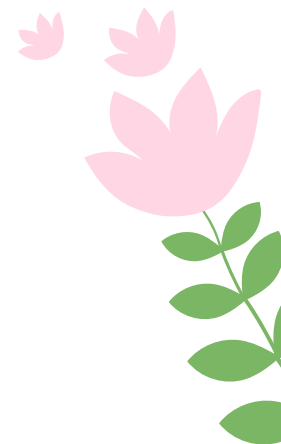
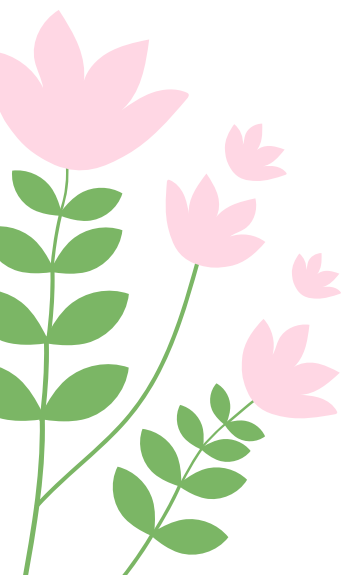
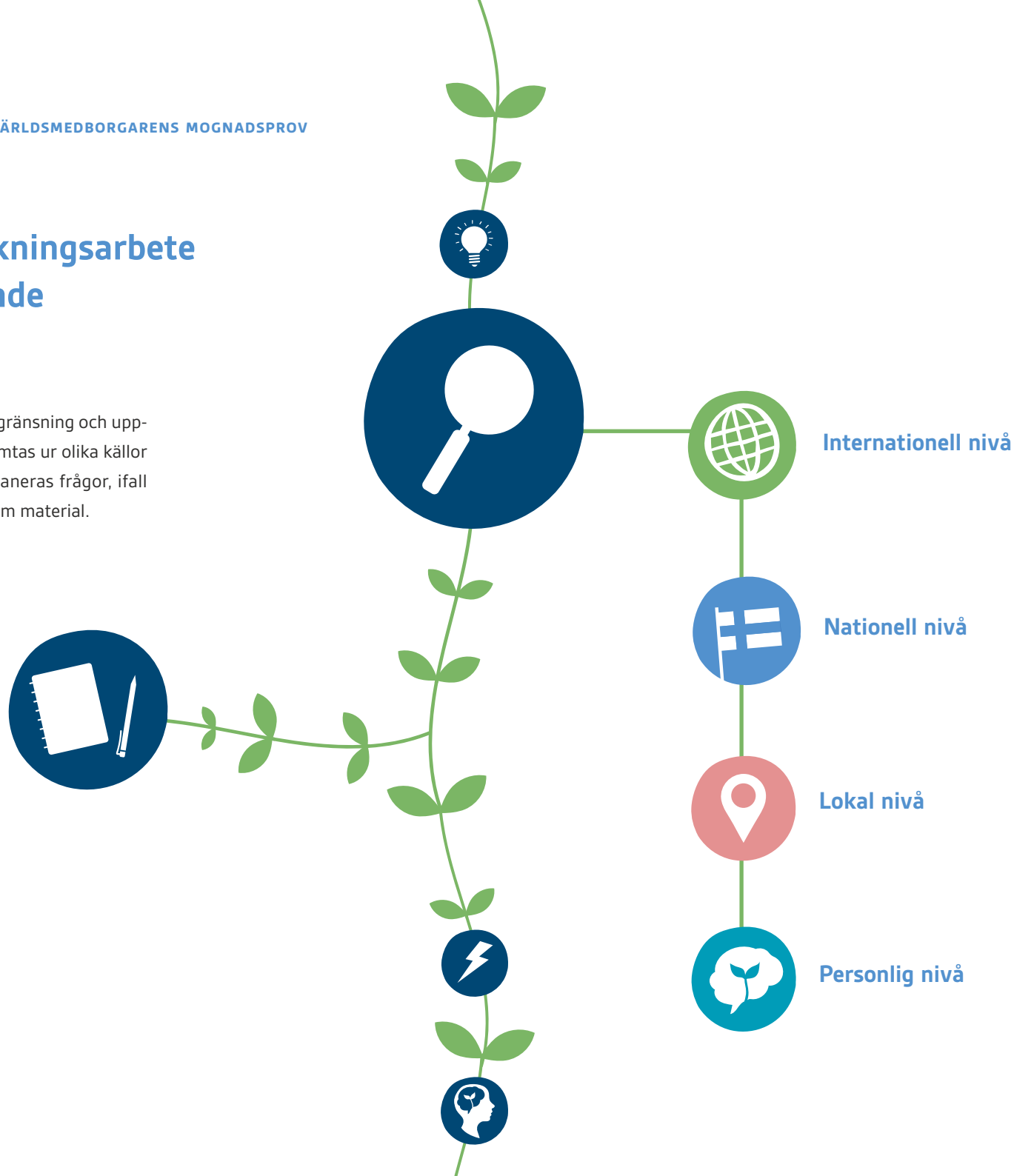

2. Skedet: Undersökningsarbete och dagboksskrivande

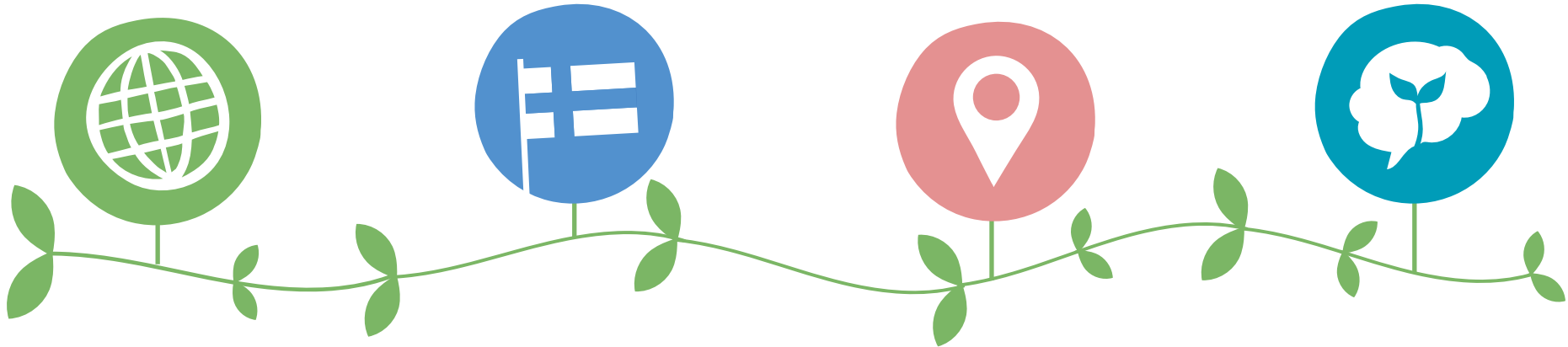
Informationssökning och undersökningens olika nivåer

Undersökningen börjar med ämnets avgränsning och uppsökande av material. Informationen hämtas ur olika källor och utifrån det uppsökta materialet planeras frågor, ifall undersökningen använder intervjuer som material.

Frågor för att hjälpa dig att hantera de olika nivåerna:

Internationell nivå

- Vad gör ditt ämne internationellt? På vilket sätt berör ämnet alla människor på global nivå?
- Har ämnet beaktats i FN:s utredningar, rapporter eller deklamationer?
- Hur har olika internationella organisationer behandlat ämnet (FN, EU, olika stater)?
- Finns det internationell statistik som anknyter till ämnet?
- Kan ämnet granskas ur olika kulturer och länders perspektiv?
- Har ämnet förändrats genom historien?
- Har ämnet förändrat världen?

Nationell nivå

- Hurdan information och vilken bild förmedlar nationella lagar, utrikespolitiken, förvaltningen, utbildningen, forskningen, medborgarorganisationer, experter inom ämnet, konst eller medier av ämnet?
- Hur är ämnets nationella nivå anknuten till den internationella kunskapsmiljön?
- Skiljer sig ämnets behandling på nationell och internationell nivå? Vad kunde skillnaderna bero på?
- Kunde du kontakta experter inom ämnet eller beslutsfattare och utreda vad som har gjorts eller planeras göras för ämnet?

Lokal nivå

- På vilket sätt syns ämnet på din egen hemort? Vad är dina vänners, föräldrars, hemortens människors och lokala organisationers synsätt?
- Hurdana känslor väcker ämnet i människorna i din gemenskap (familj, skola, hobbyer)?
- Hurdana attityder och föreställningar förknippar din närmiljö till ämnet?
- Känner du till människornas åsikter på din hemort?
- Ifall ämnet inte väcker åsikter, vad kan det bero på?
- Syns ämnet på något sätt i lokala beslutsfattares handlingar? Om inte, vad berättar det om?

Personlig nivå

- Varför valde du detta ämne för mognadsprovet?
- Vad gör ämnet viktigt och betydelsefullt för dig?
- Hurdana tankar väcker ämnet hos dig?
- Vilka saker har påverkat dina åsikters uppkomst?

Var hittar jag information?

Webbplatser

Med hjälp av Google kan man med de rätta sökorden finna många användbara länkar. Det lönar sig att försäkra sig om webbsidornas tillförlitlighet och vid behov även rådfråga handledaren. Det finns en hel del falska nyheter och felaktig information, så det är bra att hela tiden förhålla sig kritiskt till informationen som finns på olika webbplatser. Trots användningen av Wikipedia har blivit allt vanligare och innehållet oftast stämmer, kan Wikipedia som enda källa vara kortfattad och förenklad. Man bör alltid förhålla sig kritiskt till källor och deras innehåll, eftersom vem som helst kan redigera t.ex. Wikipediaartiklarna.

Bibliotek

Det lönar sig att bekanta sig med utbudet i den egna skolans bibliotek och närbiblioteket. I fall böckerna i närbiblioteken inte erbjuder tillräckligt information om ämnet eller böckerna är mycket föråldrade, lönar det sig att utnyttja e-böcker och öppna arkiv (t.ex. Yle Arenan). Universitetsdatabaser erbjuder vetenskapligt och aktuellt material. Filmer, dokumentärer, podcasts och radiointervjuer är även utmärkta och mångsidiga källor.

Forskning

Det lönar sig att söka information och data från universitets, forskningsanläggningars och internationella organisationers bibliotek och webbsidor. På olika organisationers hemsidor kan finnas mycket användbar information, men

det lönar sig även att fråga ifall det vore möjligt med ett besök eller en intervju. Ofta har organisationer mycket användbart material och även sakkunniga som gärna svarar på frågor.

Internationella konventioner, utredningar och rapporter

Det lönar sig att bekanta sig med de utredningar, rapporter och statistik FN:s organ, olika internationella organisationer och medborgarorganisationer gjort. FN:s artiklar och rapporter som berör det valda ämnet hjälper att skapa en bild av den internationella dimensionen.

Tidningar och tidskrifter

Det är bra att följa olika dagstidningar under hela mognadsprovet. Utöver den egna lokala dagstidningen, kan det vara bra att jämföra hurudan information andra tidningar på nationell och internationell nivå förmedlar om ämnet. I biblioteken finns ofta fler olika dagstidningar, såväl inhemska som internationella. Man kan även hitta nätversioner av tidningarna. I fall det inte finns information om ämnet i tidningar är det bra att fundera varför det är så. Är informationen ensidig eller är nyheterna enbart ur ett visst perspektiv?

Medieuppföljning

Det rekommenderas att göra en medieuppföljning under hela mognadsprovet. Såväl nyheter i tidningar som diskus-

sion i sociala medier hjälper att skapa en bild av aktuella åsikter och framförd kritik mot ämnet. Utöver inhemska medier lönar det sig att följa med internationella medier. Det är även intressant att jämföra hur olika tidningar rapporterar om samma ämne. Tidningsartiklarna kan samlas in och inkluderas i mognadsprovet. Artiklarnas innehåll ska även diskuteras i dagboken.

Intervjuer, enkäter och studiebesök

Före intervjuer lönar det sig att fundera ut vad man vill få reda på. Frågorna bör vara tydliga och kortfattade. De som intervjuas kan få frågorna i förväg så de har möjlighet att förbereda sig inför intervjun. Intervjuerna kan bandas in, vilket möjliggör att man kan lyssna på dem i lugn och ro och lyfta fram de allra viktigaste poängerna. Intervjun kan även göras per telefon, genom videosamtal eller per e-post. Den som intervjuas har rätt till integritetsskydd, vilket innebär att intervjuaren bör fråga om den intervjuade vill vara anonym. Namnet får absolut inte publiceras utan den intervjuades tillstånd. Enkäter och gallupundersökningar kan göras som skriftliga intervjuer och kan bra utföras med anonyma deltagare. Studiebesök till exempel till organisationer, forskningsinstitut, myndigheter, produktionsfabriker eller muséer är bra sätt att få kunskap om ämnet.

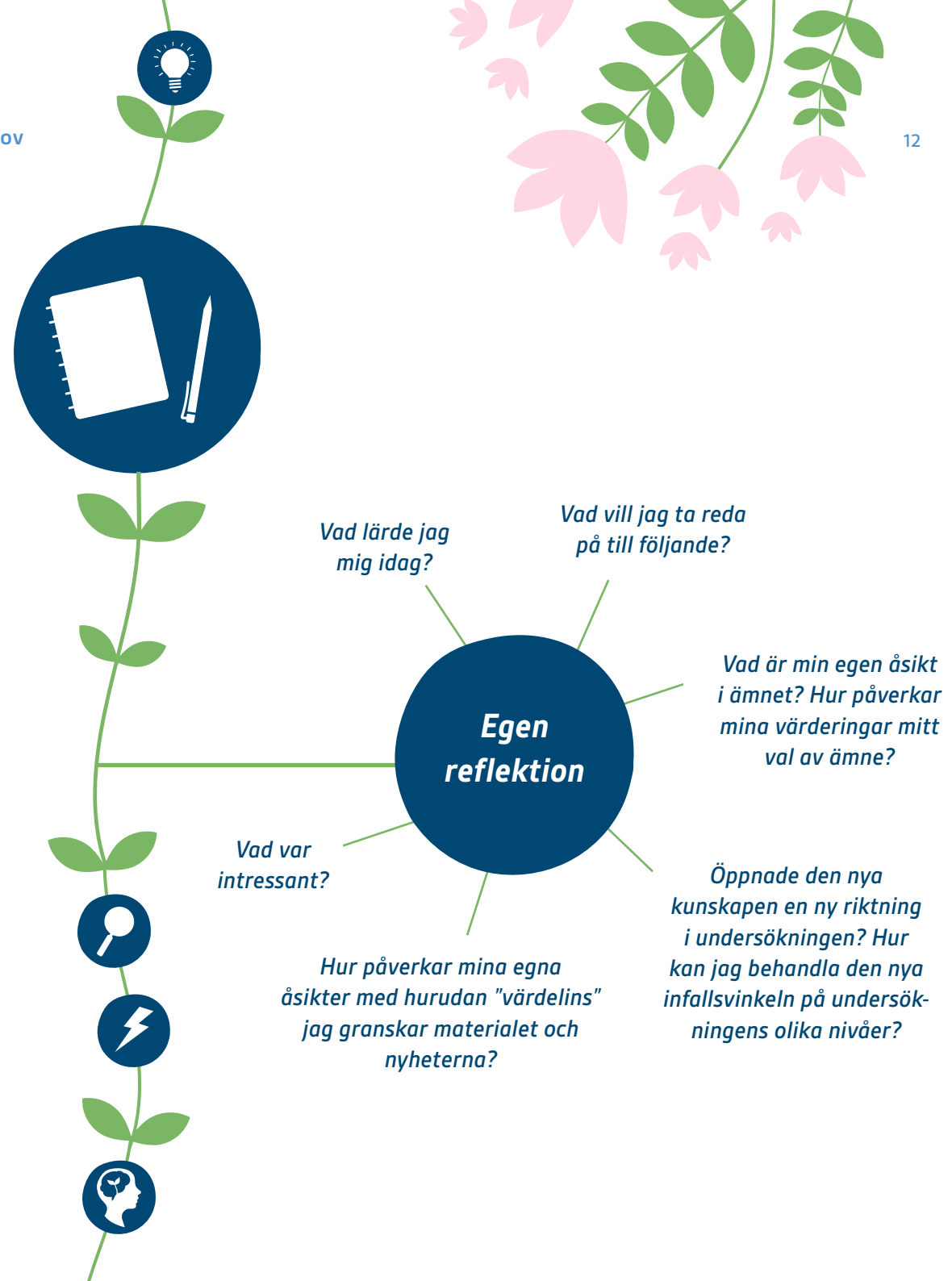
Dagboksreflektion

I dagboken bör avläggaren under hela arbetets tid anteckna planer, idéer och tankar. Det lönar sig att göra anteckningar varje gång arbetet framskrider. Dagboken är inte arbetets rapport, utan ett ställe för kritisk granskning av undersökningsämnet, medier och de egna attityderna. Framför allt är dagboken ett ställe att låta tankarna flöda fritt.

Stödfrågor till dagboksreflektionen:

Analys av medier och källor

- Vem hörs och vem syns i bilderna eller i nyheten/artikeln?
- Vem visas inte eller kommer inte till tals, och varför?
- Bidrog nyheten/artikeln med en överraskande infallsvinkel? Om inte, vad var bekant från förut? Hur kunde ämnet behandlas ur en ny infallsvinkel?
- Är informationen ensidig? Tar nyheterna upp enbart ett visst perspektiv?
- Är nyheterna fördomsfulla? Speglar nyheten författarens egna åsikter eller fördomar?
- Syns ämnet inte i rubriker och nyheter? Varför?
- Hurudan bild av ämnet får man genom att jämföra andra nationella och internationella tidningar?

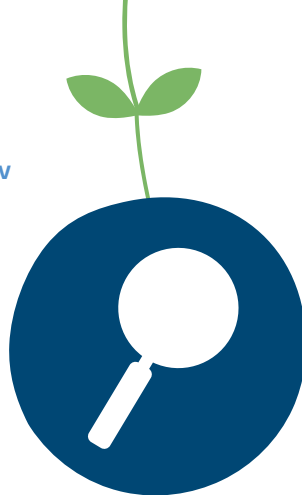

Delmålens milstolpar

Det är bra att ställa upp delmål för arbetets olika skeden. Delmålen hjälper att skapa en uppfattning om hur arbetet framskrider, ditt fördjupande i ämnet och hjälper dig att hålla tidtabellen. Du kommer också att kunna identifiera undersökningens brister och sådana perspektiv som du ytterligare bör beakta i ditt arbete. Delmålen, en tydlig tidtabell och målsättningar hjälper att skapa en uppfattning om vilka milstolpar som uppnåtts och stödjer ditt arbete.

Exempel på tidtabell:

- **Vecka 1:** Ämnet har valts och arbetsrubriken är formulerad. Ämnet begränsas med hjälp av ett utkast på innehållsförteckning över arbetet. Medieuppföljningen (1-3 medier) har påbörjats och första anteckningarna i dagboken har gjorts.
- **Vecka 2:** Informationssökandet är på god väg. Anteckningar görs flitigt och regelbundet. I medieuppföljningen görs observationer som antecknas i dagboken. Forskningsfrågorna fastställs: *Vad undersöks och vad vill man få kunskap om?*
- **Vecka 3-4:** Ämnets exakta begränsning är klar och varje nivå (internationell, nationell, lokal, personlig) har 2-3 primära källor. Medieuppföljningen har utvecklats: observationer och kritiska kommentarer antecknas regelbundet i dagboken. Det finns material anknutet till varje nivå: *Vad vill jag berätta om undersökningsämnet i denna del?*

1

Mellanskede 1: Återgång till den första frågan

När tillräckligt undersökningsmaterial har samlats, är det bra att återgå till undersökningens startpunkt. Du kan fundera vilka forskningsfrågor du från början ville svara på och vilket ämnesområde du hade som avsikt att fördjupa dig i. Undersökningen går lätt på sidospår och därför är det viktigt att återgå till ämnets forskningsfrågor. Ämnet kan bytas under arbetets gång, om det finns sakliga grunder och du har hittat en ny, intressantare infallsvinkel. Ändringar i val av ämne bör antecknas i dagboken.

• **Vecka 5-6:** Du har material om varje undersökningsnivå som bör behandlas i undersökningen. För att behandla de olika nivåernas samband och orsak-verkan-förhållanden används tankekartor och andra studiemetoder som stödjer analys. Du har funnit det mest användbara materialet och onödiga källor har lämnats bort.

• **Vecka 7-8:** Undersökningens slutprodukt börjar ta form. Varje undersökningsnivå och deras samband presenteras i en logisk ordning. De primära källorna och materialet används på ett omfattande sätt och med hjälp av dem utformas konkreta exempel av det undersökta ämnet. Med hjälp av dagbokens anteckningar jämförs undersökningens startläge och nuläget. Den egna utvecklingen och fördjupningen i ämnet analyseras kritiskt: *Vad lyckades jag med? Var övervann jag mig själv? Vilket arbetssätt passar mig? Var behöver jag ännu utvecklas?*

2

Mellanskede 2: Checklista över arbetets framskridande

Det är bra att följa undersökningens framskridande med hjälp av en checklista, som försäkrar att undersökningen inte går på sidospår eller växer till en enorm helhet. Med hjälp av checklistor försäkrar man sig även om att alla delar som krävs i mognadsprovet finns i undersökningen och dagboken.

Checklista:

- Vad är dina tankar om det du lärt dig hittills?
- Har ämnet känts stort eller utmanande? Varför?
- Vad vill du ta reda på till följande?
- Har du framfört dina egna tankar och åsikter i arbetets olika skeden?
- Har du kommit ihåg att kommentera artiklarna du samlat ihop?

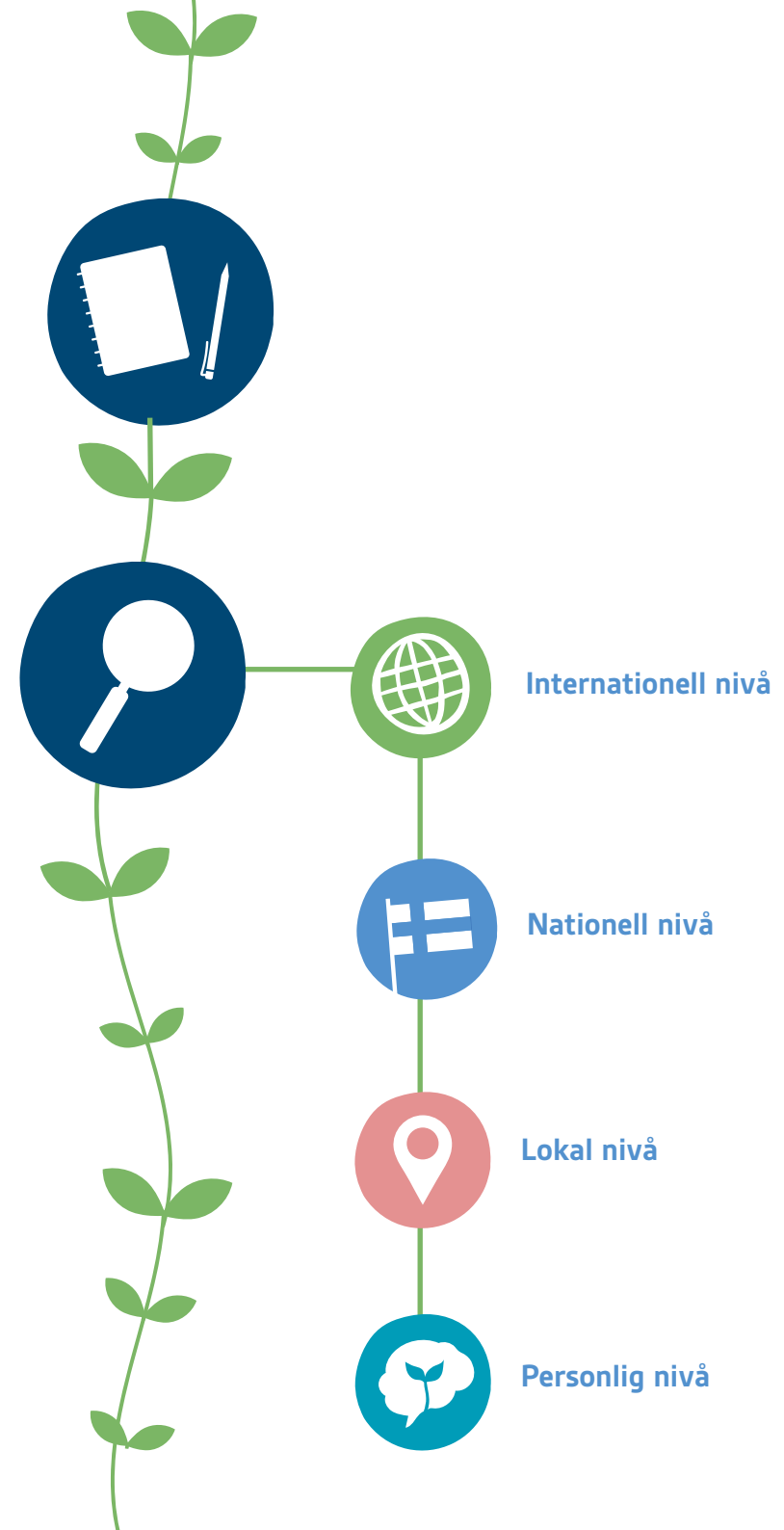
Sista kontrollen och slutliga ändringar

Förutse mognadsprovets inlämningsdag och låt arbetet vila i några dagar före den slutliga inlämningen. Gå igenom helheten grundligt: finslipa detaljerna, gör ändringar, rätta skrivfel och förbättra språket och stilen. Använd checklistan som hjälp.

Arbetets checklista

Kontrollera att ditt arbete innehåller:

- En dagbok som förutom arbetsprocessens beskrivning även innefattar egna tankar samt en medieuppföljning
- En undersökning som består av information som uppsökts mångsidigt ur olika källor och på alla krävda nivåer (internationell, nationell, lokal och personlig)
- En tydligt markerad lista med källor och referenser som använts i undersökningen

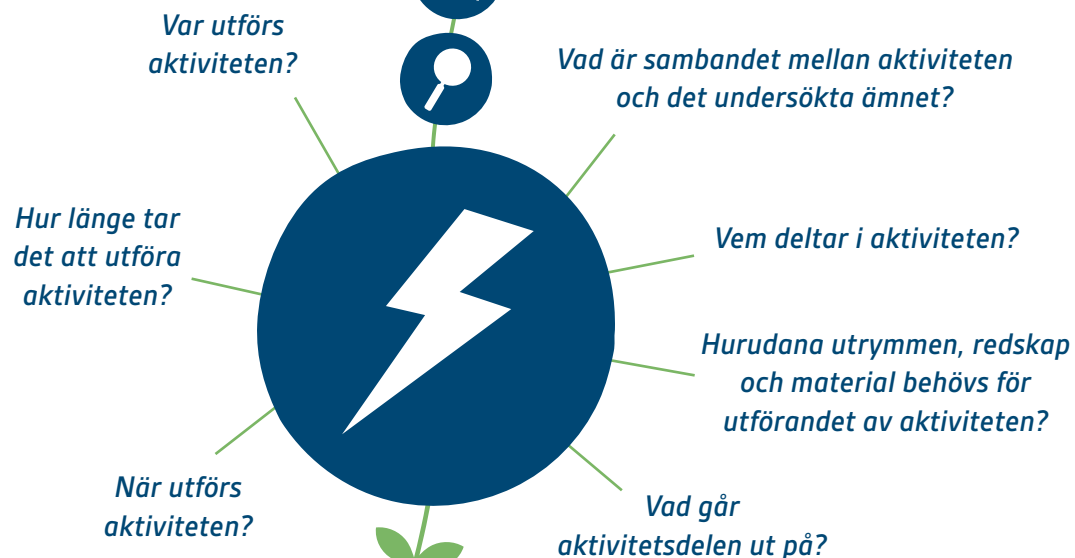
3. Skedet: Aktivitetsdelens planering och förverkligande

När undersökningen är på slutrakan är det dags att fundera hur ämnet kunde behandlas på praktisk nivå. Aktivitetsdelens målsättning är att dela med sig av det man lärt sig om undersökningsämnet till en större publik och på så sätt öka medvetenheten i samhället.

Det är bra att tänka på aktivitetens målsättning: Är aktivitetens mål att påverka beslutsfattare eller skolan? Vill man åstadkomma förändring? Är målsättningen att öka medvetenheten om ämnet? Är målsättningen att öva på att ordna evenemang, kampanjer eller att öva på att uppträda?

Aktivitetsplan:

- Aktivitetsplanen presenteras för läraren och bör svara på följande frågor:

4. Skedet: Självutvärdering

En utvärdering av det egna arbetet är den sista delen av Världsmedborgarens mognadsprov. När undersökningen är avslutad bör världsmedborgaren göra en skriftlig självutvärdering, där hen analytiskt utvärderar arbetsprocessens gång, dess olika skeden och den egna inläringen. Stödfrågor för självutvärdering eller formuläret (Bilaga 1) kan användas som stöd. När man gör självutvärderingen är det bra att läsa igenom dagboksanteckningarna och reflektera över hur arbetet kändes i dess olika skeden.

5. Till dig, Världsmedborgaren...

Världsmedborgaren är en person som känner till världens mångfald och komplexitet samt sin egen plats som en del av det hela. Världsmedborgaren har kunskap och förmåga att känna igen sina egna värderingar och sitt ansvar samt deras koppling till mänskliga rättigheter. Världsmedborgaren har förståelse för att människors värderingar och etiska uppfattningar ibland står i konflikt med varandra, och en konstruktiv interaktion möjliggör en ömsesidig respekt och främjar en fredlig värld.

Världsmedborgaren har en aktiv och ansvarsfull roll i samhället. Världsmedborgarens målsättning är att genom samarbete främja fred, tolerans, hållbar utveckling och ett rättvist liv i världen. Att växa till en världsmedborgare är en process – det är inlärningsträdets frö, sådd och grodd med entusiasm och nyfikenhet.

” *Wisdom is not a product of schooling but of the lifelong attempt to acquire it.*

– Albert Einstein, Lärare och forskare

” *And the only way to fail is not to learn from the journey. And the only way to triumph is to share what we know to be true.*

– Amanda Gorman, Poet och medborgaraktivist,
USA National Youth Poet Laureate 2017

